

Església parroquial de Sant Julià de Coaner

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Coaner
Emplaçament	Ctra. C-55, sortida 17 i prendre camí de Coaner (a la fàbrica Jover). Seguir uns 2 km
Alçada:	376

Coordenades:

Latitud:	41.83226
Longitud:	1.71339
UTM Est (X):	393166
UTM Nord (Y):	4631953

Classificació

Número de fitxa	08229 - 342
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Medieval Romànic
Segle	XI-XVI
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí: IPA 17116
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Solsona
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 17/09/1931 - 00:00

Descripció

Església romànica, cap de l'antiga parròquia de Coaner, que es dreça al costat de l'antic castell del mateix nom, dins de l'antic recinte emmurallat. Ha conservat molt íntegrament i amb poques modificacions l'estructura primitiva. Es tracta d'una construcció pertanyent al romànic llombard que es pot considerar un exemple primerenc i encara indecís d'aquest model. Adopta una planta basilical trapezoïdal que presenta tres naus, capçades a llevant per tres absis semicirculars, sent el central més gran. Està decorada amb arcuacions i faixes llombardes que ocupen els absis i els murs exteriors. L'absis presenta una doble decoració de finestres cegues i d'arcuacions, mentre que la cornisa està formada per petits nínxols cecs. A les absidioles també es poden observar decoracions d'arcs cecs llombards treballats en unitats de dos. El fris d'arcuacions de la façana de migdia apareix a mitja alçada, no sota el ràfec de la coberta com és habitual. El treball de decoració, però, és rústec i tot el parament és recobert per morter de calç. Al centre de cada absis hi trobem una finestra, totes de doble esqueixada llevat de la de ponent, cruciforme.

L'accés actual, a migdia, data de l'any 1573 i consisteix en un portal adovellat. Ha desplaçat lleugerament el portal originari, del qual se'n conserva un brancal i l'arrencada de l'arc. Destaca el campanar situat als peus de la nau central, de torre quadrada amb finestres geminades en dues cares i senzilles en les altres dues. El campanar podria ser una mica posterior. Els murs són formats per petits carreus simplement escairats, força irregulars, col·locats en filades i lligats amb morter de calç. En general la construcció és força regular als absis però a les façanes es torna més barroera. Una hipòtesi és que la teulada va ser sobrealçada per justificar les irregularitats d'aquesta façana meridional. Al nord l'església té adossat un edifici en ruïna que era l'antiga rectoria i, més endavant, la casa del comú de Coaner.

A l'interior del temple les tres naus són cobertes amb voltes de canó, que a la central es reforcen amb arcs torals. En diferents punts es conserven tres ares de pedra. Una d'elles està col·locada en una capella lateral d'estil renaixentista situada a la nau nord. Consisteix en una estructura arquitectònica encastada a la paret, amb columnes d'ordre dòric que sustenten un entaulament superior amb una petxina. És d'una tipologia pràcticament idèntica a dues capelles que hi ha a l'església propera de Claret dels Cavallers (una datada el 1595) i també a una de l'església de Prades. Al sòl de l'església s'hi conserven tres lloses sepulcral.

Observacions:

Inscripció al portal: 1573

Prop de la porta hi ha un fragment de tapa de sarcòfag.

De les tres lloses sepulcral una correspon a l'enterrament d'un rector (Joanes Sala) del 1867.

Història

El lloc de Coaner és documentat des de l'any 960 en la forma llatina de Quovece Negro, que va ser interpretat pel lingüista Joan Corominas com a mata negra o boscúria fosca. L'església apareix citada l'any 1024, quan fou consagrada pel bisbe Ermengol d'Urgell. En l'acta de consagració l'església parroquial es dedicà a la Mare de Déu, però aquesta advocació crea dubtes, ja que molt a prop s'aixeca el santuari de Coaner dedicat a Santa Maria. A més, el 1292 hi ha documentada una església dedicada a Sant Julià de Coaner i una altra, el 1298 a Santa Maria de Coaner. El 1689 Sant Julià era l'advocació de la parròquia. Fins ara es creia que en un principi l'església tenia l'advocació de Maria com a principal i que fou desplaçada posteriorment per la de Sant Julià, que quedà com a definitiva quan el 1654 es construí la nova església i santuari dedicat exclusivament a Santa Maria (BENET et al., 1984: 465). D'altra banda, l'historiador Albert FÀBREGA (2005: 6) considera que el culte a Santa Maria devia existir a Coaner almenys des del segle XIII (moment en què és datada la imatge romànica de la Verge) i sosté la hipòtesi que des dels inicis l'església parroquial tenia l'advocació de Sant Julià, que en algun moment anterior a 1557 es va construir una capella

a l'exterior destinada al culte a Santa Maria. Fàbrega aporta dos documents que demostrin que abans de la construcció de l'actual Santuari de Santa Maria a Coaner hi havia una capella dedicada a la Mare de Déu. No es pot assegurar que estigués situada al mateix indret on avui hi ha el santuari, tot i que és molt possible que fos així. Sigui com sigui, el 27 de setembre de 1648 es va construir l'actual santuari dedicat a Santa Maria. Més tard, l'any 1716, es construï el retaule que encara avui es conserva en aquest santuari, encarregat a Segimon Pujol, de Gurb.

El rectorologi d'aquesta parròquia és conegut des de l'any 1298 i apareix publicat en el llibre de Ramon Viladés. L'església de Sant Julià va sofrir unes reformes, probablement vers el 1573, segons apareix en una inscripció, que van consistir en el canvi de portal per un d'adovellat. L'11 de maig de 1698 es va fundar una confraria dedicada al Roser. L'església fou parròquia del terme fins que, a resultes del despoblament del territori, ha quedat agregada a la parròquia de la Colònia Valls, ja al segle XX. Cal dir que la parròquia pertanyia inicialment al bisbat d'Urgell i el 1624 s'incorporà al de Solsona (que s'havia creat uns anys abans). A la dècada de 1960 l'església va ser restaurada per la Diputació de Barcelona. Aleshores es van tancar algunes obertures que havien estat fetes modernament. L'erudit decimonònic Josep M. Mas i Casas sostenia que l'església al peu del castell era una mesquita. Aquesta afirmació, però no té cap credibilitat, ja que aquest historiador és conegut per la tergiversació i invenció de diverses fonts documentals.

Bibliografia

BENET, Albert; DUOCASTELLA, Anna M. (1988). "Sant Mateu de Bages", Història del Bages, Manresa, Parc Edicions Selectes, p. 408.

BENET, Albert; MAZCUÑAN, Alexandre; JUNYENT, Francesc (1984). "Sant Julià de Coaner", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 465-469.

COMAS ARS, Bernat (2012). "Retalls de Coaner (part 3)", web Amics de Coaner (<http://www.amicsdecoaner.org>)

FÀBREGA ENFEDAQUE, Albert (2005), "Sobre les esglésies de Coaner", Dovella, núm. 90. Manresa, p. 5-9.

VILADÉS LLORENS, Ramon (2012). D'un temps d'un país. El Semís de Coaner. La Patumaire Edicions, Berga (edició particular), p. 60-79.

